

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Valorizace vnosů při vypořádání společného jmění manželů při zohlednění aktuální judikatury Nejvyššího soudu

Tento článek se zaměřuje na problematiku vnosů a jejich valorizace při vypořádání společného jmění manželů. Podává stručné vysvětlení pojmu vnosu a pojednává o interpretaci zákonných pravidel jeho valorizace, přičemž reflektuje judikaturu Nejvyššího soudu, která je aktuálními rozhodnutími dále potvrzována. Dle Nejvyššího soudu je text zákona upravující valorizaci vnosů formulován příliš široce, neuplatní se proto jazykový výklad, nýbrž je nutno jej za pomoci teleologické redukce interpretovat úžeji.

Pojednáváme-li o tzv. „vnosu“ v poměrech manželského majetkového práva, pak se v kontextu ust. § 742 odst. 1 písm. b) a c) občanského zákoníku jedná o to, co ze společného majetku manželů bylo vynaloženo na výhradní majetek jednoho z manželů, či o to, co bylo z výhradního majetku jednoho z manželů vynaloženo na společný majetek. Občanský zákoník tak stanoví, nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se zákonná domněnka vypořádání (ust. § 741 obč. zák.), použijí se pro vypořádání tzv. vnosů tato pravidla:

Dle ust. § 742 odst. 1 b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek, Dle ust. § 742 odst. 1 c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek.

Z jazykového znění zákona „co bylo vynaloženo“, „co vynaložil“ plyne, že jde o nahrazení výše vnosu, nikoli toho, oč se v jeho důsledku zvýšila hodnota věci. Tuto interpretaci posvětil také Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 22 Cdo 820/2003. To následně potvrzuje i v rozhodnutí ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 22 Cdo 1172/2022, kdy vysvětluje, že *„Nejde tu o to odčerpat, oč se výlučný majetek obohatil, ale o náhradu toho, oč se společný majetek ochudil. To platí i pro investice ze společného majetku na majetek výlučný.“*

Pro zjišťování a oceňování vnosů v soudním řízení pak Nejvyšší soud ve své judikatuře stanovuje stále platná pravidla a postupy. Pro účely tohoto článku si vystačíme se shrnutím, že s ohledem na obtížnost a náročnost zjišťování přesného vyčíslení jednotlivých vnosů by soud měl výši vnosu, pakliže ji nemůže přesně či alespoň přibližně zjistit na základě důkazů a je-li to vzhledem k individuálním okolnostem na místě, stanovit volnou úvahou ve smyslu § 136 o. s. ř.

Zhodnocení neboli valorizace vnosu je pak v občanském zákoníku upravena v odst. 2 téhož ustanovení (§ 742 odst. 2 obč. zák.), přičemž zde si dle interpretace Nejvyššího soudu s pouhým jazykovým výkladem nevystačíme. Dle ust. § 742 odst. 2 obč. zák. hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snižená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen. Jazykovým výkladem bychom došli k závěru, že k valorizaci vnosu dochází při vypořádání společného jmění vždy. Nejvyšší soud však v již citovaném rozhodnutí ze dne 27. 9. 2022,

sp. zn. 22 Cdo 1172/2022 dovedl, že jde o tzv. nepravou zakrytou mezeru v právu, tedy o případ, kdy je text zákona formulován příliš široce, takže je nutno jej za pomoci teleologické redukce interpretovat úžeji, než jak by se zdálo podle jeho jazykového znění. Ustanovení tedy vykládá v kontextu právní úpravy majetkových vztahů mezi manžely, kdy k vnosu (investici), ať už ze společného jmění do výlučného majetku jednoho z manželů, nebo z výlučného majetku jednoho z manželů do společného jmění, dochází na základě dohody manželů a manželé zpravidla, zvláště dochází-li k vnosu v době fungování manželství, neuvažují o návratnosti takové investice a jedná se o darování svého druhu. Za pomoci teleologického výkladu tedy soud dochází k závěru, že valorizace vnosu se omezuje pouze na případy, kdy se na ní manželé dohodli.

Nejvyšší soud poukazuje na to, že zákon nepředpokládá valorizaci jiných nároků mezi manžely, dokonce ani v případě nároků založených protiprávním jednáním, dokud manželství trvá, mezi manžely nepočne běžet a neběží promlčecí lhůta ani k úročení peněžitě zápůjčky (není-li ujednáno jinak) a neshledává tak důvod pro to, aby režim takových vztahů byl zásadně odlišný od vztahů založených vnosem. V neposlední řadě je nutné zohlednit také to, že ke zvýšení hodnoty věci dochází často z důvodů nezávislých na účastnících a provedeném vnosu, tedy mezi investicí a zvýšením ceny věci nemusí být příčinná souvislost. Jako příklad lze uvést obecný nárůst ceny nemovitostí, kdy cena nemovitosti tak může růst nezávisle na investicích, které navíc nemusí vždy cílit na zvýšení hodnoty věci, ale může jít i o investici tzv. udržovací. Za pomoci teleologického výkladu tedy soud dochází k závěru, že valorizace vnosu se omezuje pouze na případy, kdy se na ní manželé dohodli. Tento závěr pak koriguje v tom smyslu, že bylo-li by nezohlednění valorizace vnosu v důsledku zvýšení hodnoty věci, na kterou byl vynaložen a ke které došlo až po vynaložení vnosu, v rozporu s dobrými mravy anebo vedlo ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3 obč. zák.), bylo by třeba k těmto okolnostem přihlídnout v rámci stanovení výše podílů na společném majetku (tzv. disparita podílů), aniž by bylo nutné zjišťovat přesnou výši takového zhodnocení. Tato argumentace se uplatní nejen na případy, kdy jde o vnos ze společného jmění do výlučného majetku, ale přiměřeně i v případě vnosu z výlučného na společných majetek. Tento výklad Nejvyšší soud následuje i ve své další judikatuře, srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2023, sp. zn. 22 Cdo 1946/2023.

K valorizaci vnosu dochází při vypořádání společného jmění manželů dle výkladu Nejvyššího soudu pouze v případě, že se na tom účastníci (před vynaložením vnosu nebo kdykoli později) dohodli. Pouze v případech, kdy by nezohlednění valorizace vnosu bylo v rozporu s dobrými mravy či vedlo ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění, je třeba k valorizaci vnosu přihlídnout v rámci stanovení výše podílů na společném majetku, aniž by bylo nutné zjišťovat přesnou výši takového zhodnocení.



Mgr. Monika Kokešová,
advokátní koncipientka



Valíček & Valíčková
advokátní kancelář, s.r.o.

[Valíček & Valíčková, advokátní kancelář](#)

Kanceláře **Brno**: Nám. Svobody 18, Brno

Kancelář **Praha**: The Flow Building, Václavské nám. 47, Praha

Kancelář **Vyškov**: Dukelská 12, Vyškov

Kancelář **Ivančice**: Petra Bezruče 2, Ivančice

Tel.: 770 685 603

email: info@brno-advokatnikancelar.cz



© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)